

SKIRIAMA ROMUALDO OZOLO ATMINIMUI

Šis „Problemu“ *Priedas*, užbaigiantis 2018 metus, vis dar pažymėtas žurnalo 50-mečio ženklu. Simboliška, kad ši data sutampa su šviesaus atminimo Romualdo Ozolo 80-mečio paminėjimu. R. Ozolas – neeilinė asmenybė Lietuvos humanitarinės kultūros lauke. Tai buvo žmogus, kunkuliavęs idėjomis, sugebėjęs telkti žmones ir vienyti pastangas tų, kuriems rūpėjo esminiai žmogaus būties, žmogiškos prigimties ir tikslo klausimai. Sovietmečiu humanitarikos baruose jis išsiskyrė tuo, kad, kitaip negu daugelis, tuo laiku neieškojo saugesnės – pabrėžtinai teorinės – priegios, o kėlė ir tyrinėjo klausimus egzistenciškai, iš paties gyvenimo audinio. Tai jam leido jau tada taikyti tai, ką šiandien vadintume tarpdalykine prieiga: Ozolas savo ieškojimuose jungė filosofiją, istoriją, literatūros kritiką, antropologiją, etnologiją, kulturologiją, rašė gyvą, nedogmatišką tekstą ir rašė *skaitytojui*, o ne bibliotekos lentynai. Šiuo požiūriu esama bendrystės tarp jo ir Leonido Donskio tekstų – abiem rūpėjo *tikrumas*, tiesa ne epistemologine, o būtent žmogiškąja – humanitarinės žinijos prasme. Kaip tik tai abiem mąstytojams leido rašyti plačiam skaitytojų ratui „paskaitomus“ ir mintį žadinančius tekstus.

Ozolas buvo viena reikšmingiausių figūrų leidžiant filosofijos tekstus Lietuvoje. Neatsitiktinai jis tapo ir „Problemu“ atsakinguoju sekretoriumi, taigi tuo metu – pagrindiniu žurnalo kūrėju ir darbininku

(Nr. 3–7). Taip lemtingai sutapę jubiliejai paskatino ieškoti medžiagos, kuri neštų žinią ir apie žurnalą, ir apie vieną iš jo kūrėjų Romualdą Ozolą. Šio *Priedo* branduolį – didžiausią skyrių „Lietuvos filosofijos istorijos šaltiniai“ – atveria ištrauka iš paties Ozolo autobiografijos (ją rengia spaudai Algimantas Jankauskas), o pratęsia istorikų pokalbiai su filosofais. Visa to skyriaus medžiaga prasmingai rodo, kaip glaudžiai susipynę Vilniaus universiteto filosofijos katedrų istorija, žurnalo kūrimas ir Romualdo kūrybinis bei organizacinis aktyvumas.

Kiti *Priedo* skyriai taip pat būtų gražiai derėję su tuo, kaip „Problemu“ tikslus suprato R. Ozolas: lietuviškų filosofijos knygų recenzijos, klasikų vertimai į gimtąją kalbą – tai svarbi dalis to, apie ką svajoto filosofas. Pirmojo skyriaus „Ugdymo filosofija“ straipsniai, angliškai parašyti užsienio autorių, manau, jam pasirodytų prasmingi, juk Ozolas mokėjo rasti būdą gyventi pasaulyje, „kur gyvena jį kuriantis žmogus“.

Paskutinius savo gyvenimo dešimtmečius R. Ozolas skyrė politinei veiklai – aktyviam Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio kūrimui, alinančiam darbui atkuriant Lietuvos nepriklausomybę ir klojant laisvos Lietuvos naujo gyvenimo pamatus, tad svarbiausi jo paminėjimo akcentai planuojami Seime. O šis žurnalo *Priedas*, skirtas Romualdai Ozolui, tebus kuklus filosofų bendruomenės, išaugusios su „Problemomis“, įnašas į šviesaus jo atminimo išsaugojimą.

Nijolė Radavičienė,
vyriausioji redaktorė